

**HOTĂRÂREA CURȚII
DIN 4 OCTOMBRIE 1979¹**

**Ireks-Arkady GmbH
împotriva Consiliului și Comisiei Comunităților Europene**

„Quellmehl – Răspundere”

Cauza 238/78

În Cauza 238/78,

IREKS-ARKADY GMBH, Kulmbach (Republica Federală Germania), reprezentată de cabinetul de avocați Fritz Modest și alții din Hamburg, cu domiciliul ales în Luxemburg, la biroul J. Jansen-Housse, 21, Rue Aldringen,

reclamantă,

împotriva

COMUNITĂȚII ECONOMICE EUROPENE, reprezentată de instituțiile acesteia:

1. CONSILIUL COMUNITĂȚILOR EUROPENE, reprezentat de către D. Vignes, directorul Serviciului Juridic, în calitate de agent, asistat de către B. Schloh și de către A. Brautigam, consilier juridic și, respectiv, administrator în același serviciu, în calitate de co-agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg, la biroul lui J. N. Van den Houten, directorul Serviciului Juridic din cadrul Băncii Europene de Investiții, 2 Place de Metz,

2. COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE, reprezentată de consilierul său juridic, J. H. Burgeois, în calitate de agent, asistat de către J. Sack, membru al Serviciului Juridic, cu domiciliul ales în Luxemburg, la biroul consilierului juridic al acestuia, domnul M. Cervino, bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

pârâte,

având ca obiect o procedură în temeiul articolelor 178 și 215 alineatul (2) din Tratatul CEE,

CURTEA,

constituită din H. Kutscher, președinte, J. Mertens de Wilmars și Mackenzie Stuart, președinți de cameră, P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keefe, G. Bosco, A. Touffait și T. Koopmans, judecători,

avocat general: F. Capotorti

grefier: A. Van Houtte

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

¹Limba de procedură: germana.

1 Reclamanta din această cauză solicită obligarea Comunității Economice Europene, reprezentată de Consiliu și Comisie, în temeiul articolului 215 alineatul (2) din Tratatul CEE, la plata prejudiciului pe care aceasta pretinde că l-a suferit în urma eliminării restituirilor la producția de quellmehl care rezultă din Regulamentul nr. 1125/74 al Consiliului din 29 aprilie 1974 de modificare a Regulamentului nr. 120/67 privind organizarea comună a piețelor în sectorul cerealelor (JO L 128, 10.5.1974, p. 12).

2 În Hotărârea acesteia din 19 octombrie 1977, dată în urma unei cereri pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare a Finanzgericht din Hamburg în Cauzele conexate 117/76 și 16/77, Ruckdeschel și Co și Hansa Lagerhaus Ströh și Co/Hauptzollamt Hamburg St-Annen, și Diamalt AG/Hauptzollamt Itzehoe (Rec. 1977, p. 1753), Curtea a hotărât că dispozițiile aflate în litigiu ale regulamentelor Consiliului sunt incompatibile cu principiul egalității în măsura în care acestea implicau o diferență de tratament, în ceea ce privește restituirile la producție, între quellmehl și amidon gelatinizat. De asemenea, Curtea a afirmat că le revine instituțiilor competente în materie de politică agricolă comună răspunderea de a adopta măsurile necesare pentru a remedia această incompatibilitate.

3 În urma acestei hotărâri, restituirile la producția de quellmehl destinată panificației au fost reintroduse de Regulamentul nr. 1125/78 al Consiliului din 22 mai 1978 de modificare a Regulamentului nr. 2727/75 privind organizarea comună a piețelor în sectorul cerealelor (JO L 142, 30.5.1978, p. 21). Suma restituirii a fost stabilită de Regulamentul nr. 1127/78 al Consiliului, adoptat și publicat la aceeași dată ca și Regulamentul nr. 1125/78 (JO L 142, p. 24). Cele două regulamente au intrat în vigoare în a treia zi de la data publicării în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene. Cu toate acestea, în temeiul articolului 1 ultimul alineat din Regulamentul nr. 1125/78 și al articolului 6 din Regulamentul nr. 1127/78, restituirile au fost acordate la cererea părții interesate începând cu 19 octombrie 1977, adică cu efect retroactiv de la data hotărârii Curții în cauzele preliminare menționate anterior.

4 Astfel, obiectul cererilor reclamantei este repararea prejudiciului pe care l-a suferit prin absența restituirilor în timpul perioadei cuprinse între 1 august 1974, data primei aplicări a Regulamentului nr. 1125/74, și 19 octombrie 1977. Prejudiciul a constat în lipsa de venituri corespunzătoare sumelor restituirilor care trebuiau să fie acordate reclamantei în cazul în care quellmehl-ul a beneficiat de aceleași restituiri ca și amidonul.

Cu privire la admisibilitate

5 Comisia a formulat o rezervă în ceea ce privește admisibilitatea cererii datorită faptului că reclamanta acționează prin subrogare consimțită de către firma Albert Ruckdeschel și Co., care a fost, în timpul perioadei aflate în litigiu, fabricantul cantităților de quellmehl care justifică cererea de reparare pentru restituirile neplătite. Această rezervă nu poate fi considerată justificată. Reclamanta a afirmat că cererea de reparare i-a fost cesionată de firma Ruckdeschel, care face parte din același grup ca și reclamanta ca urmare a unei anumite restructurări în cadrul grupului. Curtea consideră că nu există motive pentru a împiedica revendicarea și exercitarea în justiție a unui drept la reparație de către cesionar, în circumstanțe precum cele din speță, care nu dau motive să se creadă că cesiunea poate duce la abuz.

6 De asemenea, Consiliul și Comisia, pârâte, susțin, cu titlu de excepție de inadmisibilitate, că reclamanta trebuie, pentru a obține acordarea restituirilor pretinse, să introducă o acțiune în plata restituirilor în fața instanțelor naționale împotriva organismelor naționale competente. Cu toate acestea, această excepție nu poate fi reținută. În cazul în care o acțiune în plata sumelor datorate în temeiul reglementării comunitare nu poate fi introdusă în temeiul

articolelor 178 și 215 alineatul (2) din Tratatul CEE, cererile prezentate de reclamantă în speță nu se analizează ca cereri de plată a sumelor datorate, ci se analizează ca cereri de reparare a prejudiciului care rezultă din nelegalitatea constatată prin Hotărârea Curții din 19 octombrie 1977. În circumstanțele speței, este clar faptul că, în temeiul hotărârii Curții menționate anterior, o instanță națională nu a putut să admită o acțiune în plată în lipsa unei dispoziții comunitare care să autorizeze organismele naționale să plătească sumele pretinse.

7 Același lucru se aplică și în ceea ce privește excepția ridicată de către Comisie și care constă din susținerea faptului că obiectul real al acțiunii, și anume acordarea restituirilor neplătite, nu poate fi atins decât prin adoptarea unui nou regulament, iar reclamanta, nefiind autorizată să urmărească un asemenea obiectiv prin intermediul acțiunilor prevăzute la articolele 173 și 175 din Tratatul CEE, nu poate să îl urmărească nici prin intermediul acțiunii în răspundere în temeiul articolelor 178 și 215 alineatul (2). Într-adevăr, astfel cum a afirmat Curtea printr-o jurisprudență constantă, această ultimă acțiune a fost instituită ca o acțiune autonomă. În felul acesta trebuie să fie examinate, în cadrul acestei acțiuni, cererile prezentate de reclamantă și acestea pot fi acceptate, în cazul în care sunt întemeiate, fără să fie necesar ca pârâtele să adopte noi acte legislative.

Cu privire la fond

8 Prin Hotărârea sa din 19 octombrie 1977, Curtea a constatat că eliminarea restituirilor pentru quellmehl începând cu 1 august 1974, corelată cu menținerea restituirilor pentru amidonul gelatinizat, era incompatibilă cu principiul de egalitate. Rezultă din hotărâre că această incompatibilitate nu exista în ceea ce privește quellmehl-ul utilizat în scopurile tradiționale ale acestuia în produse alimentare, anume în panificație. De asemenea, această utilizare oferă dreptul la restituirile reintroduse de Regulamentele nr. 1125/78 și 1127/78 și nu există niciun litigiu pe această temă între părțile la prezenta cauză. În măsura în care nelegalitatea eliminării restituirilor a fost astfel constatată, prima problemă care se pune în această cauză este de a ști dacă nelegalitatea astfel constatată este de natură să angajeze răspunderea Comunității în temeiul articolului 215 alineatul (2) din Tratatul CEE.

9 Constatarea că o situație juridică care rezultă din actele normative comunitare este nelegală nu este suficientă pentru a angaja această responsabilitate. Curtea s-a pronunțat în acest sens în Hotărârea sa din 25 mai 1978, în Cauzele conexe 83/76 și altele, Bayerische HNL Vermehrungsbetriebe și alții/Consiliul și Comisia (Rec. 1978, p. 1209). În această privință, Curtea a amintit jurisprudența constantă a acesteia, conform căreia Comunitatea nu este responsabilă într-un act normativ care implică alegeri de politică economică, cu excepția cazului în care are loc o încălcare suficient de gravă a unei norme superioare de drept care protejează persoanele de drept privat. Având în vedere principiile care, în sistemele juridice ale statelor membre, reglementează responsabilitatea puterilor publice pentru prejudiciile cauzate persoanelor de drept privat de către actele normative, Curtea a afirmat că în contextul normelor comunitare, caracterizat prin exercitarea unei largi puteri discreționare, indispensabilă punerii în aplicare a politicii agricole comune, responsabilitatea Comunității nu poate fi angajată decât în mod excepțional în cazurile în care instituția în cauză a încălcat, în mod evident și grav, limitele care se impun exercitării puterilor acesteia.

10 În circumstanțele speței, Curtea a concluzionat că a existat, din partea Consiliului, o astfel de încălcare gravă și evidentă a limitelor pe care acesta trebuie să le respecte în exercitarea puterilor discreționare ale acestuia în cadrul politicii agricole comune. Curtea reține în această privință în special următoarele elemente.

11 Mai întâi, trebuie luat în considerare faptul că principiul egalității, consacrat în special prin articolul 40 alineatul (3) al doilea paragraf din Tratatul CEE, care interzice orice discriminare în organizarea comună a piețelor agricole, are o mare importanță printre normele dreptului comunitar destinate protejării intereselor persoanelor de drept privat. În al doilea rând, încălcarea acestui principiu în speță a adus atingere unui grup restrâns și clar delimitat de operatori economici. Se pare, într-adevăr, că numărul de producători de quellmehl în Comunitate este foarte mic. De asemenea, daunele pretinse de reclamantă depășesc limitele riscurilor economice inerente activităților în sectorul în cauză. În sfârșit, egalitatea de tratament cu producătorii de amidon de porumb, care a fost respectată de la începutul organizării comune a piețelor în sectorul cerealelor, a încetat la inițiativa Consiliului în 1974 fără o justificare suficientă.

12 Pentru aceste motive, Curtea ajunge la concluzia că răspunderea Comunității este angajată pentru eliminarea restituirilor pentru quellmehl care rezultă din Regulamentul nr. 1125/74 al Consiliului.

13 Fiind făcută această constatare, trebuie examinat prejudiciul ce rezultă din discriminarea pe care producătorii de quellmehl au suferit-o. Originea prejudiciului invocat de reclamantă se găsește în eliminarea, de către Consiliu, a restituirilor care trebuiau să fie plătite producătorilor de quellmehl în cazul în care egalitatea de tratament cu producătorii de amidon de porumb era respectată. Prin urmare, suma acestor restituiri trebuie să furnizeze baza de calcul pentru evaluarea prejudiciului suferit.

14 Împotriva acestei metode de calculare a prejudiciului, Consiliul și Comisia au ridicat obiecția conform căreia producătorii de quellmehl au eliminat sau pot elimina prejudiciul prin adăugarea la prețurile de vânzare al acestora a pierderilor care rezultă din eliminarea restituirilor. În principiu, o asemenea obiecție nu trebuie considerată ca fiind neîntemeiată în cadrul unei acțiuni în răspundere. Trebuie admis faptul că, în cazul în care eliminarea restituirilor a fost în mod efectiv adăugată sau a putut fi adăugată prețurilor, prejudiciul nu poate fi măsurat în funcție de restituirile neplătite. Creșterea prețurilor înlocuiește, în acest caz, acordarea restituirilor și reprezintă o compensație pentru producător.

15 Reclamanta, la rândul său, a contestat posibilitatea de a efectua această adăugare. Ea afirmă că, în fața concurenței producătorilor de amidon care beneficiază de restituiri, a ales mai degrabă, în cadrul politicii sale comerciale, să vândă quellmehl în pierdere pentru a-și păstra piețele decât să mărească prețurile și să riște pierderea acestora. Creșterile de prețuri semnalate de Consiliu și Comisie se datorează, conform reclamantei, creșterii prețului-prag la porumb și creșterii costurilor de producție.

16 Datele statistice și argumentele prezentate de părți nu permit constatarea faptului că reclamanta a adăugat în mod efectiv sau a putut adăuga la prețul de vânzare pierderile care rezultă din eliminarea restituirilor.

17 Rezultă că prejudiciul pentru care reclamanta trebuie să primească compensații trebuie să fie calculat ca fiind echivalent cu restituirile care trebuiau să-i fie plătite în cazul în care, în perioada 1 august 1974 - 19 octombrie 1977, utilizarea porumbului pentru fabricarea de quellmehl destinat panificației ar fi oferit dreptul la aceleași restituiri ca și utilizarea porumbului pentru fabricarea de amidon.

18 Reclamanta a adresat Curții un număr de documente care justifică cantitățile de quellmehl pentru care se datorează despăgubiri precum și sumele restituirilor neplătite în temeiul acestor cantități. Cu toate acestea, Curtea nu este în măsură, în acest stadiu al procedurii, să se

pronunțe cu privire la exactitatea acestor date. În consecință, trebuie stabilite, prin ordonanță președințială, criteriile reținute de Curte pentru despăgubirea reclamantei, lăsând stabilirea sumei despăgubirii fie acordului comun al părților fie Curții în cazul lipsei unui astfel de acord.

Cu privire la cererea de dobândă

19 De asemenea, reclamanta a solicitat obligarea Comunității la plata de dobânzi la o rată de 6 % începând cu 1 decembrie 1977, dată de la care începe răspunderea Comisiei pentru restituirile neplătite.

20 Fiind vorba de o cerere făcută în legătură cu răspunderea extracontractuală a Comunității în temeiul articolului 215 alineatul (2), aceasta trebuie apreciată în lumina principiilor comune legislațiilor statelor membre la care face trimitere această dispoziție. Rezultă din aceasta că o cerere de dobândă este, în general, admisibilă. Având în vedere criteriile de evaluare a daunelor reținute de către Curte, obligația de plată a dobânzii ia naștere din prezenta hotărâre prin constatarea obligației de reparare a prejudiciului. Rata dobânzii care trebuie aplicată este de 6 %.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

hotărăște:

- 1) **Comunitatea Economică Europeană plătește către Ireks-Arkady GmbH, Kulmbach, sumele echivalente restituirilor la producția de quellmehl destinat panificației pe care această întreprindere avea dreptul să le primească în cazul în care, în perioada 1 august 1974 - 19 octombrie 1977, utilizarea porumbului pentru fabricarea de quellmehl ar fi oferit dreptul la aceleași restituiri ca și utilizarea porumbului pentru fabricarea de amidon.**
- 2) **Sumele care trebuie plătite sunt însoțite de o dobândă de 6 % calculată începând cu data prezentei hotărâri.**
- 3) **Părțile vor transmite Curții, în termen de douăsprezece luni de la pronunțarea prezentei hotărâri, valorile sumelor despăgubirii stabilite de comun acord.**
- 4) **În lipsa unui acord, părțile vor trimite Curții, în același termen, concluziile acestora cu cifrele detaliate.**
- 5) **Cheltuielile de judecată sunt rezervate.**

Kutscher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Pescatore Sørensen
O'Keefe Bosco Touffait Koopmans

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 4 octombrie 1979.

Grefier
A. Van Houtte

Președinte
H. Kutscher